

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шалд. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймє від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 500 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр., Фр.
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Польська еміграційна політика.

Варшава, 21. березня 1929.

II.

Для повної ілюстрації подаю, що з одного повіту велюньського виїхало в тім році до Німеччини 23,721 осіб на сезонні роботи. Коли порівняємо цю цифру хоч би з велюньського повіту з цифрою населення 500 українських робітників з цієї Польщі, то це дасть нам картину польської еміграційної політики відносно нашого народу, що не потребує ближчих пояснень. Те саме явище бачимо і цього року, де кільком українським помітам львівського і станіславського воєводства призначено контингент не вищий як мин. року, а в додатку вербується тільки поляків. Приміром для самбірського повіту призначено 200 осіб, а для українських громад приділено всього 30, а коли і ця тринадцятка оголосилася до реєстрації, то не одержала реєстраційних карт, хоч на них вказувалася 18 ц. м., а на їх місці зареєстровано поляків. Можна прийняти, що в цьому році на 100.000 сезонних робітників до Німеччини число українців внісє всього около чверть процент. Українського робітника на заробітки до Німеччини не пускають мимо великого безробіття у нашому краї і мимо пагубної там нужди.

Положення сезонного робітника або встановлене у Франції є гірше як в Німеччині. Зрештою, тамішній ринок є мало поемний і може зайняти і майже тепер около 30.000 робітників у Польщі — тільки в рільниці. Польська держава і польські товариства інтересуються долею робітників, які яких вислали священників і учителів. Між тим робітниками є кілька тисяч українських робітників і робітниць (около три тисячі річної) зі Східної Галичини, яким вдалося дістати до Франції, але ними ніхто не опікується. Що більше, не опікуються там навіть наших священників. Коли минулого року кількох наших священників подало прохання на видачу паспортів на виїзд до Франції для заспокоєння релігійних потреб греко-кат. вірних, то влада відмовила їм видачі паспортів!

Еміграція в Польщі до інших європейських країв (Бельгія, Данія і Румунія) є дуже маленькою і не грає ніякої ролі в еміграційній політиці польського уряду.

Натомість велику роллю має еміграція закордон, передовсім до Англії і до Канади. До Англії є швидкий безперервний зріст — від 2,407 в 1921 р. до 22,007 в 1928 р. Ця еміграція має переважно характер сезонний, на місці є неурядові агенції і кожний робітник є зв'язаний на власні сили і долю, яка часто робітника заводять. Між робітниками є значне число українців. Так само є значний зріст еміграції до Канади — з 1,571 в 1921 р. до 27,036 в 1928 р. Вивозили туди робітників в цілі поселення і поодинокі особи в заробіткових цілях.

Канадське правительство старается обмежити імміграцію слов'янського елемента (українського, бо цей був домінуючий) до Канади на користь емігрантів англосаксонських і взагалі германських. Число робітників скотингентовано і вказано видано значні емігрантські обмеження. Тому, що українські фермери у Канаді є чотири рази більше як польських, канадський уряд прагне в 1928 р. в контингенту для Польщі укласти чотири рази більше число як полякам, 50 українських фермерів не хотять займати у себе польського робітника. І тут польський еміграційний уряд робить нашим емігрантам перепони у виїзді і домагає того, що канадський уряд учинив поименні вказівки (ефідей візи), що їх прислали їм наші фермери. В цей спосіб замикається для нашого населення еміграція до Канади, що мала у нас велике господарське значення, в користь польського елемента. Еміграція до Зеландії Держав припинилася майже зовсім.

Натомість польський уряд спрямовує українських емігрантів до Бразилії як поселенців, щоб нас у краю ослабити. Але агітація за стейтм Бразилії Санто, а навіть в останніх часах за Перу. Це платіжні краї, непригожні зовсім для наших поселенців. Еміграція до Бразилії тільки цифрою зростає (з 653 в 1921 р. на 4,402 в 1928 р.) і очевидно буде зростати заля браку наших відправлених еміграційних теренів.

Дуже небезпечною є для нас еміграція до напівдикого Перу. Там польський уряд вислав експедицію і член цієї експедиції п. Вархаловський одержав від перуанського правительства два мільйони гектарів на колонізацію і відправив їх Банкові Господ. Краєвого за сто тисяч доларів. Другий учасник експедиції п. Реда одержав також значні колонізаційні простори і концесію а просторами в Перу продав Синдикатові Рільничому з п. Серватовським на чолі. Обі ці інституції мають приступити до виконання своїх колонізаційних планів, головню коштом наших поселенців. Роботу вже розпочали і по краю агенти вербують людей — хоч закон це забороняє — для еміграції до Перу.

Польський уряд маючи еміграційний монопол, не дуже то дбає про долю поселенців навіть в часі дороги. Корабельні концесії одержали різні маленькі лінії — передовсім італійські, французькі і голландські — що не мають відповідних кораблів і в дорозі не дуже то дбають про свого клієнта. Польський уряд не виміг зовсім на корабельних лініях, щоб вони платили окремі данки на удержання еміграційних комісарів (на кожному кораблі, яким їдуть емігранти з Польщі, як це роблять Італія та Іспанія зі своїми емігрантами є так звані конвенції, що їх часом висилає еміграційний уряд, не приносять ніякої користі, бо їх оплачує корабельна лінія і вони свою поїздку тракують радше як розривку чи прогулку, а не як обов'язок допомоги емігрантам.

Одним словом, польський еміграційний уряд є ще одним звеном в політиці відносно нашого народу, якого діяльність відчувають наші найширші народні верстви і яка врізається болючо у наші економічні відносини.

Пос. д-р Ст. Баран.

Фош.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 21. березня 1929.

I.

Вчора вечером, в год. 1/2 6, закрив очі маршал Фош, а одна частина вечірніх газет ще того самого вечора випустила в світ окремі видання з довго вже раніше приготованими посмертними статтями. Такими-ж статтями переповнені і всі сьогоднішні газети. Нездужав пок. маршал уже від кількох тижнів і уже кілька разів лікарські бюлетени бували песимістичні в відношенні безпеки. Однак в кількох останніх днях — неначе з приходом тепла й весни після довгої й небувало холодної зими — надія відроджувалася. Лікарі думали, що дужий організм цього 78-літнього старця, знаменито збережений, перемаже слабкість, яка його пожирала. Вчора рано маршал уперве після довгого часу піднявся з ліжка; одначе незабаром він знов туди поклався — цим разом на завжди.

Похорон буде — очевидно — величавий. А лже пок. маршал на вічний сон у тієї самій церкві Інавалідів, де лежить Наполеон I. і де спочивають цісарські маршали.

II.

Особу пок. маршала вже за життя окутувала легенда. Нема сумніву, що смерть його тільки розвине і розширить цю легенду. Легенда ця має всі формальні реалізації: не-ж початковий пожег усіх антантських армій в останньому періоді великої війни — побідою. Те, що не вдалося ні Уофрові, ні Нівелеві, ні Френкові, ні Кічнерові: повести союзні армії до перемоги — припало на долю Фоша. Але хто інший, а саме він, і він один стояв на чолі союзних армій в хвилині капітуляції Німеччини. Чи крім цього формального реалізму славної легенди є ще й реалізм матеріальний, себто чи пок. маршал справді був родиною найбільших воєнних орлів, з сім'ї Ганнібалів і Наполеонів, — таке питання навіть не виникає перед свідомістю пересічного обивателя, кольортерера легенди. Поміж Фош поклав найкращий небезпечний пошорог, і він тимсамим пара Наполеонам. А проте питання таке вже ставили і вже на нього відповідали деякі учасники війни: — в будучину те питання буде очевидно ще гостіше виникати.

з історичної перспективи будуть будучі дослідники шукати місця Фошовому талантові чи Фошовому генієві в історії воєнного мистецтва.

III.

Старий командант з першої битви над Марною (майже сучасної з битвою під Яворовом-Городком) з початку вересня 1914 року, маршал Уофр, котрому 1915 року відібрано командування над французькими військами, і якого блеск полководи прихмарений легендою ген. Галленіосьяк, кажуть, висказався про оконечні битви в операції, в яких німці злягли переможеними.

— Так, так! Але якби мати в четвертому році війни три мільйони свіжих американських воєнів супроти виснаженого з деморалізованого противника, то й перемога не така то вже важка. Вона навіть просто самозрозуміла, і перший-ліпший генерал, французький або чужий, досягнув би її, не маючи ні трохи Наполеонівської геніальності...

Можливо, що ці слова — теж легенда, і ш тільки вложено їх в уста відсутнього на бік маршала. А проте такі вони безперечно відповідають правді. Не будь трьох мільйонів свіжого американського воїнства, яке кинулося на втомленого противника, то про капітуляцію з 11. листопада 1918 року не могло бути й мови. А в приведенні американської армії на поля битви заслуги Фошевої не могло бути ніякої. Отже...

IV.

Отже... неважко правда є — в приложенні до пок. Фоша — за автором голосної книги „Плутарх збрехав“, якої автор, п. Перфе, після чотирьох років щоденного приставання з начальними вождями (він редагував щоденні воєнні комунікати) витратив усяку піру в геніальність великих воєнних жреців, маршалів, генералів? Не конче. Во пок. маршал таки міг бути воєнним генієм, хоча й до перемоги в осені 1918 року вже особливий геніальності не було треба. Можливо, що дивна іронія долі дала безсмертні лаври пок. маршала за діло оконечного покорення Німеччини, яке в даних відносинах сил уже було самозрозуміле, безсумнівне і розмірно легке, а натомість відмовила йому можливості виявити в повному блеску свій талант чи свою геніальність у відносинах важких, сумнівних, небезпечних. Можливо, що будь Фош на місці Уофра після Марни 1914 року, — то й німці були б винищені в Фоанції і війна була б покінчилася ще 1414 року... Можливо, але доказу на це нема і не буде ніякого.

V.

Був пок. маршал і політиком — на щастя, тільки теоретичним. Старий Клемансо, котрий висадив був Фоша на маршалівське становище і накинув його на команданта всіх союзних сил, — твердо рукою припинив пок. маршала, коли він після 11. листопада і в часі мирової конференції силкувався накинати країні свою політичну розв'язку французько-німецької справи. „Розв'язка“ ця полягала на тому, що Франція мала анексувати цілий лівий беріг Рени; таким чином на ніки (буком-то) замбезпечитися перед німецькою небезпечністю. Клемансо розумів, що така „розв'язка“ — цілком розв'язка, а тільки нова війна в шкідливому речинні, і — при цілій своїй ненависті до німців — на план Фоша не пішов.

Натомість Мілеран послухав поради Фоша, щоб післяти ген. Вегана з цілим штабом французьких офіцерів на поміч Варшаві перед червоною армією, котра гнала польських гостей зніз Києва і знад Дністра аж під Варшаву і над Вишу. Таким чином, пок. маршал причинився до забезпечення і розбудування такої Річипосполитої, яку тепер бачите — а кордонами Збруча і Риги.

Взагалі цей маршал, віруючий і практикуючий католик, твердо вірив у Польщу. Так говорю, що не наважся одобрити виправу Желіговського до Вильно, а щодо Східної Галичини — то не наважся туди поїхати, з парадом, наче до Істини, польської країни, ні трохи не турбується тим, як враження така гостина викличе в корінній українській людності. На виправданні пок. маршала можна хіба сказати, що всякі емісарі відомит установи всякі варшавські діячі „україн-

ського" роду не вгадали випрати в пок. генерала, що Польща — „заборона інтелігенції, і протекторат України", і що, мовляв, „Україна" „радо" арештає Галичину за варшавську поміч.

Після таких „інформацій", годі й апазато чухуватися пок. маршалові за його погляд на Польщу, Україну і Галичину.

На парламентарній арені.

Справа „Союзу Українок" на пленумі союму.

Внесок Українського Клубу в справі припинення зльвівським городським старостою діяльності „Союзу Українок" прийшов — як негалицький — на чергу внаслідок союму вже в п'ятницю 22. п. м. Негалицький внесок мотивувала пос. Мілена Рудницька. На початку промови бесідниця поінформувала, що не таке „Союз Українок", який характер тієї організації і який обсяг діяльності. „Союз Українок" — казала пос. Рудницька — має феміністичний характер і метою його організації є громадське освіднення жінок та призначення їх до громадської праці. Товариство вчить жінок користатися в належній їм рівноправності та, з другої боку, вносить в них свідомість відповідальності, зв'язаної з громадянськими правами. Т-во веде теж різноманітну культурну, гуманітарну й економічну аполітичну роботу, улашдує відкрити й курси, атримувє заохоронки й бурси для дівчат, допомагає розвитукові жіночого домашнього промислу і т. д. — В слідуючій частині своєї промови посолка Рудницька представила відома фактичний стан справи. Мотиви, які спонукали старостою до розвазання „Союзу Українок", не витримують критики, а то в трьох причинах: поперше „Союз Українок" не улашдував взагалі ніякої збірки, чого арештом Союзові і само городське староство ясно не закладає; подруге, ці три назви, які збірала гроші, не є членами Союзу; потретє, навіть коли вони були членами Союзу, то ніколи жадна організація не відповідає перед законом за поведінку своїх членів, ведену на власну руку й власну відповідальність. Можливістю, які викликав би прецеденс зі „Союзом Українок", присвячено в промові довший уступ. Наприкінці звертається увагу на значіння „Союзу Українок" для нас і за кордоном, до „С. У." для „Міжнародного Союзу Жінок" і „Міжнародної Жіночої Ліги" є репрезентантом українського жіночого руху. Яке теж вражіння викликає факт розвазання „Союзу Українок" серед тисячних має українських жінок!

Негалицький внесок була ухвалена всіма голосами проти ВВ і НД (як значаєно!). Під час промови пос. Рудницької лунали на польській мові різні оклики під адресою нинішнього львівського городського старости, якого з місяця боронили посол Стронський (ВВ). Негалицький ухвалено, однак у зв'язку з кінцем соймової сесії, під непристутність якої не радять теж і комісії, на парламентарній арені справа мусить ждати аж до сльвівської сесії, себто до червня, або навіть — осені, якщо до того часу не розв'яжуть взагалі союму...

Справа допомоги потерпілим від морозів.

Дня 22. березня п. р. промовляв на Бюджетній Комісії пос. С. Кузик в справі негалицької допомоги малоземельному населенню, потерпілому внаслідок морозів; у цій справі Український Клуб оголосив був нагальний внесок. Промовець представив важке положення українського малоземельного селянства, котре сьогоднішні тяжкі морози цілком аніщили. Знищено молоді садки, паріки, вимерла бараболя, цей одинокий споживчий продукт нашого селянства, анінула у великій кількості худоба, і селянство стоїть перед маревом голоду в осіні, бо не має чим обсіяти своїх ґрунтів. Сподівана полизь ще більше збільшить катастрофу. Деякі оптимісти кажуть, що полизь не буде, однак вона певне буде там, де неурегульовані ріки і потоки і де ця полизь кожного року повторюється, себто в гірських околицях, де вже одинокий добуток рілльництва, худоба, в великій частині вигинула внаслідок морозу. Дотеперішня практика уряду вчить, що допомога уряду в хвилинах елементарних нещастя завжди аамала. Промовець подав примір несення допомоги селянству рогатинського повіту, в якому в минулому році град знищив майже цілковито різні плоди в 17-ти селах. Уряд признав аж 20.000 зол., як процентну позичку для потерпілого населення, котре старостою приділило Комунальній Касі, що дав всеслідні зворотні позички до 1 року на 12 проц. річно. Така 12 проц. векселева позичка є для господарів, яким град знищив різні плоди некорисна, бо селянин не може не тільки сплатити до одного року самої позички, але навіть і відсотків. Селянин потерпілих околиць внесли подання на відложення залежних податків до осені і на відписання ґрунтового податку, що є передбачене законом. Однак ексекutori безоглядно стягають податки, хоча населення в тих селах не тільки не має з чого платити податків, але само вже голодує. Тому промовець вимагав до ухвалення внеску Українського Клубу, який визнає уряд зорганізувати в порозумінні з різними організаціями негалицької допомоги у формі низькопроцентних кредитів. Крім того ставити внесок, щоб для малоземельного населення відписано на біжучий рік ґрунтовий податок, чи щоби відложено до осені платність весняної частини ґрунтового податку і платність залежних податків. Голосування над внеском Українського Клубу і внесками інших клубів в цій справі відложено до слідуючого засідання Комісії.

Присилайте негалицько коляду та списки громад і гуртків, що колядували на „Рідну Школу", щоби втягнути їх у загальний список повітів і громад, які ладять до друку Головна Управа „Рідної Школи" у Львові, 7-го к. 10.

Радянська Україна.

Нове наукове Т-во в Київі.

В Київі заснували філію Української Асоціації Фізиків. До неї належатимуть фізики, що ведуть наукову й педагогічну роботу. Органом Асоціації є „Українські Фізичні Записки", які видає Науково-Дослідний Інститут у Київі. Асоціація має філії в Харкові, Київі, Одесі й Дніпропетровську.

Всеукраїнська театральна вистава.

Головна Управа Мистецтва т. зв. головмистецтво рішило зорганізувати в січні 1930 р. всеукраїнську театральну виставу в Київі. У зв'язку з виставою театральний Музей Академії Наук звернувся до головмистецтва з проханням виготовити для неї макети поодиноких постановок українських театрів.

Недостача паперу на Україні.

Недостачу паперу на Україні під теперішню пору пояснює радянська українська преса тим, що всесоюзний паперовий синдикат не виконав своїх зобов'язань при доставі паперу для України. Цей синдикат цілковито не виконав пляну доставки. І так у першій кварталі господарського року цей трест доставив на Україну замість 1800 тон тільки 1450 тон паперу для друку, а замість 1900 тон паперу до писання прислав тільки 1750 тон. За перші чотири місяці цього господарського року не дістала Україна 30 відс. належного їй паперу. Державне Видавництво України, одержавши за мало паперу, не може видати необхідних підручників, що вже повинні були бути в продажі. Колегія харківського Нар. Комісаріату торгівлі ухвалила поробити в Москві заходи, щоби для УСРР виділяв паперовий трест цього року 20 відс. всієї паперової продукції Союзу.

Педагогічний Музей у Київі.

В Київі був перед революцією Педагогічний Музей, що мав навіть гарний власний будинок, в якому свого часу містилася Центральна Рада. В часи революції експонати музею найшли прихисток в інших установах, а сам музей фактично перестав існувати. Тепер довідуємося з радянської преси, що кийський окружний відділ народньої освіти приступив до підготовчої роботи над отворенням педагогічного музею в Київі. Музей мав би два завдання: зберігати педагогічні досягнення та висвітлювати фактичний стан освіти і утримувати досвідну педагогічну лабораторію. Ділясь він на п'ять відділів, а саме: 1) засобів і методів освітньої праці; 2) підсумовування стану освіти; 3) організації набування трудових звичок; 4) громадсько-корисної праці і 5) мистецького виховання. Музей не матиме загально-українського, а більше львівського характеру.

ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

БЕЗЖУРНІ ДНІ.

Оповідання.

(Продовження.)

Виминувши болото у воротах і переїхавши болото в селі, повозка неслася легко й вигідно. Грицько і Стецько почали дрімати, тимбільше, що на дворі була спека.

Роман не дрімав, але обтираючи лід з чола, думав свої думи. Думав і роздумував, що тут йому робити. Мама казала йх вивести як погані, асморалізацію... Найпростіше булоб завести їх назад у Березівку, звідки привіз їх вчора, але як він міг? Як мав їм це сказати? Просив-же їх на цілі ферії і що казали, баче в Березівці?.. Добра думка не родилася. Казав їхати до найближчого містечка і був певний, що до того часу, поки туди добути, цей прийде йому щось путнє на тмуку.

Отже їхали так годину, дві і три, аж перед ними виринув залізничний шлях із телеграфічними стовпами і біля шляху мале містечко.

— Де ми? — спитав, прокинувшись, Стецько.

— Це мале містечко, таке то й таке — відповів Роман. — Гарне містечко, краще містечко й кожному воно подобається.

Переїхали вони ще парусот метрів і вїхали в містечко. Роман був розхвилюваний, піднявся, оглянувся суди-туди, хотів щось сказати, та знов замовк. По хвилі знов піднявся і знов розглянувся. І промовив голосом, який сам до себе:

— Ось тут о, зараз ліворуч, о, о, дивіться, є залізнична станція... Ми все виїздили звідси, бо дуже вигідно їхати. Ось приміром тепер, пята заходять, за пів години має поїзд. Це дуже вигідно!...

Але ні Грицько ні Стецько, що до нічого не почувалися, не здогадалися, до чого він оце говорив. Вони й не звернули уваги на його слова, розглядаючись довкруги по малому містечку. Стецько побачив, що опис, який він недавно зазнав у думках про Цапівку, вповні годився й до цього містечка.

Роман замовк, а по хвилі не вдержав і тяжко зітхнув:

— О, Господи!

— Чогож тобі так тяженько на серденьку? — запитав Грицько.

— Ой, так! — відповів Роман. — Кожна людина має свої гризоти й турботи. І я їх маю! Ой, так, так!

— Як же це гризоти в тебе? — питав Грицько далі.

— Скажи, друже, а легше стане тобі на серці. Любиш нещасливо? Ну, кажи, не стидяйся, це по людях ходить.

— Ні, не те!

— Тебе гризе совість, що нічого не робиш, нічого не вчиши! — промовив знов Стецько. — На твоєму місці я урвався! Сидиш на селі чотири роки і пальцем не кивне за книжкою. А рости йдуть, безслідно втікають, — а ти що? Ну, кажи, що ти є? Йкий інтелектуальний капітал, яку моральну силу представляєш ти? Не дивно, що час до часу гризе тебе совість — і далі Стецько став говорити Романові проповідь проти неробства, ліни. Говорив так гостро і був такий певний себе, що Роман звівся головою і вже мовчав.

— Куди їдемо? — спитав тимчасом візник, оглядаючись.

— Ідь далі! — відповів Роман.

І знов покотилася повозка аулицями, на яких того дня, в суботу, прохажувалися під нечір жидів, жидівки. Роман нахмарив чоло і все ще думав, кудиб то повести своїх мнлих гостей... Довго, довго він думав.

— Ага! — і нахилившись до візника, крикнув:

— Ідемо в Калинівку!

— А що в Калинівці? — спитав Грицько.

— Знайомий священник, аступимо до нього — відповів Роман, потираючи себе рукою по чолі.

— А дівчата там які? — спитав Грицько далі.

— Ет, дав би ти собі раз спокій з тими дівчатами! Все дівчата й дівчата! А потім, щоб ти знав, люди виговорюють на те!

— Такі самі розумні, як і ти! Пошож дівчата й є на світі, як не на те, аби їх любити? Ми любимо їх, вони люблять нас — цеж таке ясне й таке — таємниче.

— Але щоб ти потім чув, що люди про тебе говорять!

— Такі розумні, як і ти! — відповів Грицько.

Роман замовк.

А тимчасом вони переїхали малий кусник дороги й доїжджали вже в Калинівку.

— Романо, до кого ми їдемо? — спитав Стецько.

— До священника. Дуже гостинні люди, він і вона. Нераз просив мене до себе, гостинні дуже люди... А ось і поміство!

В тині дерев майже на початку села, стояла дерев'яна церква, а біля неї недавно збудоване нове ще приходство. Микола затіяв коні, щоб з розгоном заїхати перед хатні джері. Станули. З хати ніхто не виходив. Гості увійшли самі. В сінях мила наймичка підлогу, розлила воду на цілі сінні, шурувала шиткою і до такту співала коломийку. Очевидно річ, що серед тої музики вона й не чула, як гості заїхали і як увійшли. Нагло побачила, кинула все і в двері.

— Гості! Гості! — кричала десь у кімнатах.

Гості перейшли через сінні. Роман застукав у двері.

Справа самоврядування.

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ПОВІТОВУ РЕПРЕЗЕНТАЦІЮ І ПОВІТОВУ ВИБОРЧУ ОРДИНАЦІЮ В КРАКІВСЬКОМУ, ЛЬВІВСЬКОМУ, СТАНИСЛАВІВСЬКОМУ І ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ ВОЄВІДСТВАХ.

IV. Законопроект про повітову виборчу ординацію.

3) Поділ території повіту на виборчі округи. Щоби перевести вибори до повітової ради територію кожного самоуправного повіту ділять перед розписанням виборів на виборчі округи. Поділ з означенням кількості округів та їх границь переводить воєвода по засягненні опінії заінтересованого повітового і воєвідського видачу.

При творенні виборчих округів слід держатися наступних правил: а) кожна громада в цілості має входити в склад одного округу; б) сільські громади лугаються в округи від п'яти до восьми мандатних; в) округи сільських громад мають творити одну неперервну територіальну цілість; г) міські громади, які мають достаточну кількість населення до приділення їм щонайменше трьох мандатів становлять самостійні виборчі округи; д) міські громади, що не відповідають вимогам уст. г), лугаються з іншими міськими громадами, а лише на випадок виняткової konieczности з підміськими сільськими громадами в один виборчий щонайменше трьохмандатовий округ.

Поділу мандатів між виборчі округи маєтяться завершити в такий спосіб, щоби відношення мандатів округу до загальної кількості членів повітової ради в одному повіті відповідало відношенню кількості цивільного населення відповідної виборчої округи до кількості цивільного населення всіх громад, що входять в склад самоуправного повіту. Щодо кількості населення рішає останній урядовий загальний перепис населення.

Зі сказаного бачимо, що кожна виборча округа вибирає певну кількість радних, відповідно до кількості населення. Міські округи вибирають щонайменше трьох радних, сільські від 5-8 радних. Ця постанова має свою історію. Перший законопроект посла Путка установляв для сільських громад, в яких живе мішане щодо національності населення в дво і три мандатові округи, а крім того сільські громади мали приділювати до округ з узагальненням національного складу їх населення. Такі постанови давали би політичній владі змогу при визначуванні округ так швидко приділювати громади до поодиноких округ, щоби це вийшло на шкоду українського населення.

Підписаний поставив внесок, щоби цілий самоуправний повіт становив один виборчий округ, а лише голосування відбувалося в кількох чи кількохназяти обкодах. Коли я не удержався з цим внеском, поставив новий внесок, щоби кожний

самоуправний повіт діяв на стільки виборчих округ у відношенні до сільських громад, скільки є повітових судів. І цей мій внесок перепав, але підкомісія пішла остільки на зустріч моїм бажанням, що в місці двої тримандатових виборчих округів заведено п'ять до восьми мандатів.

Більше мандатів округи утруднюють зловживання при визначуванні округ і унеможливають контролю та зорганізування голосування.

4) Чисельний склад повітової ради. Повітова рада складається з 24-40 членів, залежно від кількості мешканців, громада, що належить до повіту на основі останнього урядового загального перепису населення.

Устійнення чисельного складу повітової ради відбувається на основі наступних правил: а) в повітах, що нараховують до 72.000 мешканців, повітова рада складається з 24 членів; б) на кожні далші 3.000 мешканців припадає по одному додому членові повітової ради з тим обмеженням, що загальна кількість радних не може переступати числа 40; в) при устійнюванні кількості членів ради на основі уст. б) рештки більш як 1500 береться в рахунок, менші ні.

Пос. Волод. Целевич.

„Плебисцит“ Мусоліні.

Як відомо, Мусоліні і фашисти адабули собі державну владу силою, а після того „очистили“ парламент, авели його до ролі дорадчого чинника, повисили на вигнання або до в'язниці на Ліпарських островах всіх своїх політичних противників, скасували свободу преси, зборів і обсадили всі уряди, починаючи від найнижчих по селах і аж до найвищих виключно своїми партійними членами. Таким чином з політичного боку режим фашизму цілковито нічим не ріжниться від режиму комуністичного.

Тепер Мусоліні хоче надати своїй владі характер загальної її урядую „плебисциту“. Та помилявся би той, хто гадав би, що тут справді йде мова про свободне всенародне голосування. Всяка передвиборча агітація заборонена, агітація в пресі неможлива, бо існує лише фашистська преса. Крім того є лише одна ліста кандидатів — та, яку встановила фашистська „велика рада“. При „плебисциті“ виборці мають подавати голос лише „за“ або „проти“. При уживанні фашистами системи партійного терору, нема сумніву, що ця ліста матиме бажану для Мусоліні-я більшість. Таким чином, він зможе казати про себе, що панує з волі народу“. Нововибраний плебисцитом парламент не матиме жадних прав. Він муситиме лише приймати до відома та без дебат затверджувати законопроекти уряду.

60-літній ювілей „Просвіти“ відсвяткуємо найкраще, коли всі від „мала до велика“ станемо її членами. Тож спішіться зі зголошеннями в члени, надсилайте вкладки й іншим пригадуйте.

Подяка.

Не маючи змоги подякувати всім особисто — дякуємо цим дорогою. ВПов. Духовенству, Установам Знайомих за виявлення нам співчуття та за віддання послідної прислуги бл. п. о. крм. Н. Бобакевичові. 680 1-1 Родина.

Сумерк більшовицької гвардії.

Чічерін також на вигнанні?

Впадає в вічі, що комісар закордонних справ Радянського Союзу Чічерін ось уже пів року перебуває в Німеччині, кули він свого часу поїхав на лікування. Відомо, що Чічерін слабує на жовудок, цукрицю й боляки на ногах. Відомо, що він дуже перетомлений працею, яку він безастанно протягом одинадцяти літ, як головний керівник закордонної політики Радянського Союзу. Тому не дивним було би, що йому треба було і полікуватися і відпочити. Однак його неприсутність в Радянському Союзі тягнеться знавато довго, і постає питання, чи причиною цього його недуга, чи може тут якісь політичні мотиви. Деякі моменти вказували би на те, що тут головну роль відіграють саме політичні мотиви.

Для зрозуміння цього треба насамперед зазначити, що Чічерін є одним з останніх зі старої гвардії Леніна, якого Сталін досі ще тріпів при владі. Одні з цієї гвардії, як наприклад Троцький, Раковський, Радек, Преображенський, Пятаков є на вигнанні. Інші, як Зіновєв та Каменєв, які покаялися, одержали від Сталіна „помилування“ й мусять задовольнитися маленькими урядами під гострим доглядом агентів Сталіна. Нарешті треті, як Калінін, Вухарін, Риков та Томський, на яких паде підозріння, що вони симпатизують з правим проти-сталінським крилом партії, є на найкращій дорозі до цього, що й їх усуне від влади всесильний диктатор. Таким чином зі старих співробітників Леніна в раді народних комісарів задержалися до останнього часу лише Луначарський та Чічерін, бо вони відгравали в партійно-політ. боротьбі зовсім другорядну роль і старалися триматися по можливості здалека від усіх внутрішніх суперечок. Однак вся „малоросійська“ хитрість та алачність Луначарського не могла врятувати його від того, що останніми часами багато партійних впливових членів розпочали проти нього завзяту боротьбу. Поборюють його, як і Чічеріна зброєю, якою вони свого часу поборювали інших. Обидва вони належать до інтелігенції й не вийшли з робітничої класи. А це в Радянському Союзі при певних обставинах дуже небезпечною річю. А Чічерін є не лише інтелігентом, але ще й „дворянином“ та бувшим царським урядником.

Юрій Васильович Чічерін походить зі старої дворянської родини. Його предком був італієць Чічері, який в 1472 році був у потугі грецької царівни Софії Палеолог, небоги останнього візантійського цесаря, яка вийшла за муж за мо-

— Прощу!

Увійшли, але в кімнаті не було нікого. Кімната була перед хвилиною вимита, долівка ще мокра, всі річі задоволені в один кут, на відчинених вікнах провітрянено одержу, постіль. Гості увійшли і станули при дверях, щоб не робити скарди по кімнаті. В третій кімнаті кричала ще служниця, в другій хтось шептав до когось.

По добрій хвилі увійшов молодий пан-отець. Поправляв на собі одержу, видно, щойно вбрався в неї. В руці тримав книжку проповідей, загнену на тому місці, де читав. На лиці був збентежений, навіть перестрашений. Воно було й зрозуміле: молодий учився на завтра, на неділю, проповіді, а ті люди апали, перебили. Але всеж таки промовив чемно:

— Дуже мені мило, дуже мило! — і запинав похашем свою одержу. — Але чим могу служити? Вибачте, в мене ніяк, як кожної суботи, заведені божівильних. Жінка заводить лад від самого досвітку, що нема й де подітися... Я переглядав саме проповідь на завтра... Чим могу служити?

Гості станули ні в цих, ні в тих. Чим він міг їм служити? Вони його не знали, не мали до нього ніякого діла. Чим він міг їм служити? На це питання повинен був відповісти Роман, але він в ті хвилі сховав хвіст під себе і сховався за плечі товаришів.

— Чи наш товариш Роман привіз нас до вас, веселіший отче, щоб ми мали честь познайомитися з вами і зложити своє глибоке поважання, — відповів Стецько, рятуючи дуру ситуацію.

— Ага, то ви — гості! Гості в суботу! Це цілком що іншого! Прощу, будь ласка сідайте! — Але сідає не було на що, отже пан-отець кинувся адіжати стільці зі стола, потім гості і господар пересунули стіл на середину кімнати і засіли біля нього. Сан в одночасно з тим почули всі ніяко-

вість хвилі. Грицько і Стецько глянули на Романа, Роман сидів скупчений; мав вивести своїх тварин і позбутися їх, та прийав сюди і — що далі? В другій кімнаті почали також скоро заводити лад. Кризь двері було чути, як стільці спадали на землю, як тягнуто стіл, як хтось вбивав подушки і скоро кидав їх на постіль. Двері — мабуть до кухні — рипіли і скрипіли, хтось вбігав і вибігав...

Гості засіли. Пан-отець ще раз поправив свій сурдут і ще раз глянув у книжку, немов пригадуючи собі, на чому він станув. Потім відложив і промовив.

— Шож! Фербля!

— Добре! — втішився Роман. — Граємо!

— Я не вмію! — промовив Стецько.

— І я на тім не розуміюся — докинув Грицько.

— Що-о-о? Ви оба не вмієте фербля — спитав здивований пан-отець. — І ви студенти університету? Ви — інтелігентні люди? О, за моїх часів інакше виховувалися студенти, а про те-олього уже й не гадають! Не на марне зійшов час на святий теології, чоловік бодай того одного навчився, що може придатися в житті! А шож ви? Шож ви вмієте практичного для життя?

— Вони оба письменники, цей лише вірші, а той оповідання, оба не мають ніколи часу — вияснював Роман.

Пан-отець махнув тільки рукою.

— Вірші, поезії, оповідання читають гімназисти й молоденькі панни, коли їм в голові ще фі-фі! А іншим яка з того користь? А фербля — то лєва, благородна гра, то мистецтво! То не встане по папері мах та мах з гори на долину, а то треба думати, комбінувати, висилонати ум. Ну, а може ви вмієте яку іншу благородну гру?

— Я граю щось трохи преферанс й дурака — промовив Стецько.

— І свинки! — сміявся пан-отець. — Господи Боже! — і це студенти, інтелігентні люди? Мій паламар, як робить в ночі службу коло церкви, то з іншими вартівниками грає фербля, а преферанс, дурака — то й він би вже не грав! І шож мені робити з вами? — спитав пан-отець і сам здвигнув раменами. Запалив папіроску і став думати, що з такими гістими робити?

— До того треба мати вже вроджений талант, а потім то треба і студювати. Скоро ви досі не вмієте тієї штуки — ви вже й не будете її вміти! Але от що, я навчу вас грати кобанк. Те легка гра і найбільший дурень зрозуміє гру. Отже це так... — і він замішав карти, роздав і почав їх учти.

Вся та розмова тревала всього кілька хвилин. Стецькові і Грицькові стало дивно: увійшли перший раз у хату до незнайомої людини і по п'ятих мінутах уже грають в карти... Гра була по правді легка, полягала на не знанні і не на комбінатіях, а на пустім припадку, який грачі називають щастям. Показав пан-отець раз і другий і вони вже знали нову гру. Добре, але до той гри треба було крім щастя мати ще й гроші... Грицько і Стецько, обидва рідночасно, зловилися за кишені й обидва пригадали собі в той сам мент історію від самого початку. А той початок був завіси один і той-акий: вони не мали грошей, а вижджаючи, заставляли годинник за 5 корон і поділилися тою великою сумою по половині. Іхали до Цапівки, а звідти до другої Ксені — і тепер не було в них майже нічого. З тим сідали до гри, ікоі вони й не вміли, було годі. Але знов, що було робити, коли в "ому домі не знали ніякої іншої забави, як карти? В найгіршому разі грозило їм, що можуть програти весь свій маєток, який увесь, залучений разом, виносив не цілих дві корони...

(Продовження буде.)

При додаткових виборах до англійського парламенту консервативна партія, яка має дотепер більшість, втратила 15 місць. Ліберали здобули три місця, а робітничка партія зменшилась.

С о й м.

Бюджетова сесія сойму і сенату замкнена.

Дуже жива дебата розвинулася вчора в соймі над звідомленням бюджетової комісії про внесок, що внаслідок Найвищу Контролю Палати поінформувати сойм, чи господарка уряду в мин. бюджетовому році оберталася в рамках ухваленого соймом бюджету.

Референт цієї справи пос. Чапінський (ГПС) висказав жаль, що в часі нарад комісії над цією справою не був присутній голова Найв. Контролю Палати, наслідком чого комісія не мала можливості вислухати його висновок. При цій нагоді промовець підніс з вдодовленням, що мин. Гродинський пропонує уже соймові закон про додаткові кредити за рік 1929-30 у зв'язку з коштами вистави в Познані. Описав пос. Чапінський критикував Н. К. П. діяльність якої викликає в суспільності неспокій.

З черги забрав слово голова Найв. Контролю Палати проф. Врублевський, що подавав висновок соймові. Ці висновки були оперті на обчисленнях цілорічного переступлювання прелімінарія (загальних касових оборотів і додаткових кредитів), які можна передбачити.

При кінці проф. Врублевський заявив, що не всі внесення сойму були як слід аргументовані. Це він уважає за свій обов'язок подати до відомства сойму. Колиж сойм не прийме його заяви до відомства і не дасть йому апробати, то він витягне з того консеквенції.

Після того промовляв ще у тій справі марш. сойму Дашинський.

На самім початку засідання відбулася дискусія над внесеннями кількох клобів у справі господарської ситуації. Промовляло кількох посів, м. ін. пос. Луцький. Дискусію перервано, але передтим ухвалено резолюцію, в якій стверджено, що сойм підтримує всі заходи уряду в господарських справах.

Дальші точки денного порядку викликали вже ширшу дискусію. Внесення, щоби звести паспортні плати, після заперечення управителя міністерства скарбу Гродинського, що уряд є схвальної пільги на обниження тих плат, відіслав до бюджетової комісії.

Після поданих на вступі промов про господарку в мин. бюджетовому році і про Найв. Контролю Палати реферувал пос. Багінський (Визв.) внесення в справі ходу праць в конституційній комісії над ревізією конституції. Клоб ББ пропонував, аби конст. комісія могла працювати над зміною конституції також у часі між сесіями. Комісія з мотивів правних, звичаєвих, практичних і політичних спротивилася тому і внесення відкинула. Після промови мин. Цара внесення клобу ББ відкинуто.

Описав сойм прийняв резолюцію, в якій визнає уряд, аби в б. австр. займанщині ведення спадкового переходу переказано знову судам, а не нотаріям. З черги прийнято резолюцію в справі помочі для населення, що потерпіло від елементарних нещастя. Зате відкинуто внесення уряду, щоби продовжити на рік речинське стабілізацій.

По павзі приступлено до голосування над поправками сенату до бюджету. В остаточних анфрах бюджет вносить: у видатках 2,787,787,781 зол. в доходах 2,954,967,414 зол. Бюдж. надвишок, з якої мають бути покриті 10-проц. додатки для урядовців, вносить 167,179,683 зол.

Після оголошення вислуду голосування над поправками сенату відчитав мин. Складковський писмо Президента Річпосп., яким бюджетову сесію сойму замкнено. Марш. Дашинський побажав послам „Веселих Свят“ і дякував їм за 6-місячну важку працю. Дякував теж міністрам і представникам уряду, що працювали з соймом цілих п'ять місяців.

Одночасно майже доручено канцелярії сенату писмо, яким замкнено бюджет. сесію сенату.

Перші кроки до зближення між Англією і СРСР.

З Лондону повідомляють, що вчора виїхав до Москви англійська делегація, złożona із 150 представників найбільших англійських фірм, щоби докладно розсвідити на місці господарку більшовиків та ствердити можливість навізання нових торговельних взаємин між Англією і СРСР.

Америка хоче навіязати контакт з СРСР.

В Нью Йорку кружляють погослови, що представники американського гірничого й електричного промислу, які бажують навіязати контакт з СРСР, звернулися до Ювена Юнга, провідника репарацийної комісії в Парижі, щоби він опрацював план Доза також для СРСР, яким можна було закінчувати заграничні довги Росії, за що

Зачу. Держави готові ануанати уряд СРСР навіть де юре, „Женераль Електрі Компані“, якої президентом є саме Юнг, не заперечує ні не потверджує цих погослов. Зате провідник більшовицького торг. представництва Павло Брон заявив, що над справою російського довгу в Америці більшовицький уряд не раз уже застановлявся.

Напруження відносин між Англією й Америкою.

Затоплення англійського корабля.

На американських водах американський корабель „Абальон“ затопив англійський „Імалъон“, тому, що на тому кораблі вже від трьох літ перевозжувано алкоголь до Америки. Англійський амбасадор у Вашингтоні домагався від американського уряду виснення у тій справі. Американський уряд відповів, що не має офіційних, точних звідомлень з корабля про той випадок і тому не може нічого виснити.

Літвінов і Сталін перемучені.

Повідомляють з Москви, що в найближчих днях виїжджає з Москви на лічення за границю заступник нар. ком. закордонних справ Літвінов. Літвінов у переїзді через Польщу мабуть задержиться у Варшаві та відбуде конференцію в актуальних політичних справах з мин. закорд. спр. Залеським.

Перед кількома днями Сталін піддався оглядинам лікарів, які ствердили в нього нервово перемучення і поручили йому усянути на два місяці з політичного життя. Сталін мусітиме виїхати на відпочинок.

Лід на ріках рушив.

Зірвані мости на Вислі.

Під натиском льоду зірвані два мости на Вислі на шляху Осьвенцім-Хшанів і на ріці Вислоці в Лабую біля Піальна. Це спричинило перервання комунікації в обох місцевостях. Леди пливають дуже скоро, що зменшує небезпеку більших повиней. Правдоподібно нинішня ніч буде переломовою для ледів на Вислі під Варшавою. В неділю рано рушив лід на Сяні від Ослав до Загіря. Рівень води піднісся на 1.15 м. понад звичайний рівень ріки. Рівень води на Млечці (доплив Вислока) піднісся на 4 метри і залив передмістя Переворська. В понеділок вода вже виліла. Повторилися небезпечні ледові забори. На гірських ріках Вяр, Вирва, Стрвж і Ступиця вода піднеслася на 70 см. до 1 м. Також рушив лід на Дністрі в горішній його бігу. Заходить небезпека, що й на Дністрі повторяться ледові забори.

Арештування четвертого справника нападу на лисаря.

Роман Мишич, засуджений на 7 літ тяжкої тюрми за напад на лисаря Кохановського, зізнав на розправі, що ділав на приказ „Брилі“ (псевдонім). У слідстві устійнено, що „Брилою“ був Зиновій Кишич, студ. IV. року прав, який мешкав в Акад. Домі при вул. Супінського, котрего й отсе арештовано. Підчас ревізії мали знайти при ньому почтові посвідки на вислані квоти до Бронфманівної. Кишич ждав у дні нападу біля костела св. Анни на напасників, щоби відібрати від них заграблені гроші. Слідство ведеться далі.

3 життя наших установ.

Загальні Збори С. У. А.

В суботу 23. березня ц. р. відбулися Загальні Збори Союзу Українських Адвокатів у салі Т-ва „Українська Бесіда“ при часенній участі членів. Збори відкрив президент СВА д-р Кость Левицький. Описав відчитано протокол з попередніх Загальних Зборів, який прийнято. Слідували звідомлення з діяльності Виділу СВА, з яких виявилось, що Виділ розвивув у м. р. живу організаційну працю між українськими адвокатами. Виділ піднявся видавати свій журнал „Життя і Право“ та боронити етатівних інтересів своїх членів.

Після уділення уступаючому Виділові абсолютній приступлено до вибору нового Виділу. Президентом СВА вибрано через акумуляцію знову д-ра Костя Левицького, віцепрезидентом д-ра Михайла Волошина. Членами Виділу стали: 1. д-р Лев Гукевич, 2. д-р Марія Гаушкевич, 3. Альфред Говякович, 4. д-р Еуген Давидяк, 5. д-р Роман Перфецький, 6. д-р Володимир Константинович, 7. д-р Володимир Старосольський, 8. д-р Олександр Надрага, 9. д-р Михайло Терлецький і 10. д-р Еуген Шуровський. До контрольної комісії увійшли: 1. д-р Володимир Охримович, 2. д-р Іван Кмішківч і 3. д-р Богдан Савчак.

НОВИНКИ

— Українська, Сербський шолотник „Новости“ в ч. 2473 з дня 17. березня приносить чималу статтю п. М. Тумира під загл. „Юниаде Великого Славянина — Пророка України. Життя Тараса Григоровича Шевченка“. Стаття написана в українському патріотичному дусі і вже завдяки цьому одному є рідким випадком у сербській пресі.

— Фот поруч Наполеона. Похорони Фот у Парижі були маніфестацією всього французького народу і нагадували „свято перемоги“ після війни. Фотаріш похоронити в соборі Імаліа, де спочиває Наполеон. Уся світова преса присвячує обширні статті на тему стратегічного генія Фотаріша. Деякі французи йдуть навіть так далеко, що не вагаються прирівнювати Фотаріша до Наполеона. У патріотичному запалі вони забувають, що цим таки обнижують величину Наполеона.

— За Фотем Сарай. Помер у Парижі генерал Сарай, один із полководців у великій війні. Мав він 72 роки. У 1914 р. проводив третьою армією і відіграв чималу роль у битві над Марною. У 1915 р. був призначений головнокомандуючим союзних військ на Сході. Він організував воєнну базу у Сальоніках і проводив офензивно, що відобразило Манастир. У 1918 р. покинув військову службу наслідком різних непорозумінь у зв'язку з лінією політики Франції на Сході. У 1924 р. його призначили знову командантом французьких військ у Сирії.

— Львівська темна хроніка. Застрілявся 60-літній тесля Іван Лось, що мав славу великого „бавія“ і зводника. Не вважаючи на свій вік він робив вічно нові знайомства з молодими дівчатами та молодими і виступав у ролі землевласника, який має женитись, ошукуючи їх при цьому. — Напротзі одної неділі львівські злодії відідали кілька приватних мешкань і крамниць у різних кінцях міста і позабирали на вул. Сикстуській і Длугоша футра, на Боїмів сна матері, на Левелю біля і футро.

— Повінь у Львові. Мешканці Львова знають, що єдина повінь, яка може їм загрожувати, може прийти хіба з змаролом. Полтва при помочі всієї води, що йде водопроводами не стала би, здається, небезпечною рікою. Зате на вул. Снопківській є „ставки“, радше сажавки, для вжитку сусідніх цеголень. Вони пригадали про своє існування вилівом, який без труднощів досягнув до домів на вул. Снопківській, що вся лежить нижче ставків.

— Пожежа у Львові. Сьогодні коло 9. год. вранці повстал пожежа в льокалі пральні при вул. Академічній ч. 26. При рятіванню один з персоналу ранений у голову. Загальрвована пожежна сторожа вгасила вогонь. Великих шкід нема.

— Річні вістки. Буваха ромунська королева Марія погодилась при зустрічі у Франції зі своїм сином Карлом. — Відомий німецький диригент Бруно Вальтер покинув становище диригента в державній опері в Берліні; його димісія спричинена конфліктом з адміністраційною радою опери. — Бельгійський уряд асигнував 25 мід. фр. на організацію свят з нагоди 100-ліття незалежності Бельгії у слідуючій році. — У Ленінграді помер театральний діяч Б. І. Бентовін. — На Шлеску в Вел. Гайдуках гранат покладений перед стацією невідомо ким ранив чотирьох школярів. — У Берліні згоріла фабрика з 15 автобусами. — Син російського тенора Смирнова 17-літній молодіць кинувся з вежі Айфля вниз у річку, що батько не прислав йому грошей. — „Білий Дім“ у Вашингтоні, резиденція президента Спол. Держав, варті 19,635,975 дол., без приналежних до нього ґрунтів, а річне коміре 650,000 доларів.

— Кінові химери. Відома кінова артистка Констанс Тальмедж виходить утретє замуж у Голівуді 8-го травня. Її муж — молодий міліонер з Шікаго, Товзєнд Нечер. Бесіла відбудеться в палаті славного коміка Бастер Кітона. Тальмедж розвелася у 1922 р. з першим мужем греком Палюглю. У 1926 р. виїхала замуж удруге за льондонського капітана Мекінтоша. Не минуло й року, як муж утік від неї до рідної Шотландії. Артистка має 29 літ, а почала свою кар'єру ще дівчиною в 1914 р. і хутко стала одною з найбільших фільмових акторок. У Голівуді її міліонери заробітки стоять на третім місці.

— Домі без вікон. „Дейлі Мейлз“ приносить звістку про нову ідею американських архітектів. Вони мають намір побудувати кілька великих домів без вікон. Мета — створити помешкання ідеально тихі і без продувія. Ці „молерісти“ в архітектурі — як вони самі себе називають — заявляють, що багато вигідніше освітлювати дом штучним світлом, ніж природним. Крім цього вікна спонувають мешканців зазірати через них і через це люди тратьють забагато часу, а навіть марують свою моральну рівновагу. Домі т. зв.

саліні матимуть крім штучного світла, ще й ультрафіолетові проміння. Одним словом: поворот до печер вивішаних модерним комфортом і модерністичними ідеями.

— Автомати замість крамниць. Хто з нас не відчуває врані-годи невідомої наслідком примусово зачинених крамниць у місті? У неділю нпр. — саме тоді, коли найбільше осіб пригадує собі, що треба обстригтися і оголитися — крамниці трижиль зачинені. Від 7-ої год. вечора шодня всі несподадані оруддя мусять жалити до другого дня. В Англії починають радити собі з законом зачинювання крамниць — автоматами. Є вже там автомати з папіросами, марками, а тепер прийшла черга на корінні товари; за зрібні гроші можна добути з автомату всю ніч цукор, чай, каву, сало, ковбасу, масло...

— В торгівлі стрічається дуже багато фальшивої і шкідливої для здоров'я цигарок. Щоби не набути фальсифікатів, треба купувати тільки виробні солідні, що дає повну гарантію доброго товару, фабрики „СТАР“ в Судовій Вишні. Фабрика ця виробляє крім цигарок, знану зі своєї доброти намістку кави „Колінка“.

Громадяни! Поголошенням членством дамо доказ перед світом нашої свідомості і національної гідності. Тому мерщій в ряди членів „Прогресу“.

3 судової салі.

Політичний процес у Коломиї.

Дня 20. березня ц. р. відбулася перед лавою присяжних в Коломиї тайна розправа проти студ. прав Дмитра Печенюка зі Степени за злочин в § 58 ц. поповнення через те, що в листопаді мин. року одержав від незнайомої йому особи більшу кількість летючок УВО. і нелегального часопису „Сурма“, які по-

лізли у нього при переведенні домашньої речі в скарбницю. Обвинувачувач прокуратор Герц, трибуналові проводивши випереджені Саганек, боронив адвокат д-р Ів. Новодворський. Суддям присягли поставлено 5 питань, а то в напрямі злочину в § 59 ц. § 65 а, § 300, § 302 і арт. 58 пресового декрету. Ці питання судді присягли по промові оборони 12 голосами заперечили, так що обвинувачений по 4 і пів місячний слідчий тюрми вийшов на волю.

Дописи.

БЕРЕЖАНІ. (З діяльності Союзу Українок). Дня 16. п. м. в переїзді до Підгайців задержалася в Бережанах сенаторка О. Кисілевська, що вилетіла дуже інтересно промовою про завдання українського жіноцтва під нинішню хвилю. Поважна скількість слухачок була просто захоплена. Після реферату багато наших панів і дівчат зголосило охоту до праці серед мішанок і селянок, яка є без сумніву найважливішим завданням інтелігентного жіноцтва. Відізнаючи сенаторку пращав в відчужені великий гурт українського жіноцтва ще й на зал. двірці. — Дня 17. п. м. відіграв амат. гурток при „Союзі Українок“ комедія в 4 діях „За двома зайцями“. Вистава пройшла гладко, численна публіка не щадила оплесків виконавцям. Філія „Союзу Українок“ у Бережанах складає отсим шляхом широкую подяку о. Володимирові Соломці за його ревну режисерську працю.

БУСЬК. (З організаційного життя). Дня 26. лютого ц. р. відбувся Повітовий Народний З'їзд судового повіту Буськ, у якому взяли участь делегати з 16 сіл повіту, всі місцеві інтелігенції і міських священиків. Нарадим проводив місцевий адвокат д-р Процик. Посол о. д-р Пеліх здав звіт з діяльності Української Парламентарної Репрезентації і говорив про потребу та способи політичної організації на селі. По рефераті розвинулася жива дискусія на актуальні політичні теми, в якій брала участь селянин делегати, п. Ваню, д-р Процик, Кость Пятиниця з Буська й інші. По дискусії приступлено до вибору Повітового Народного Комітету, якого головою вибрано одноголосно п. Вороновського, аніжого д-ра з Буська, заст. голови о. Васильківського з Острова і 10 членів зі судового повіту. Жива дискусія на З'їзді і видиме заінтересування широким селянським кругом політичними справами каже надіятися, що і в буському повіті почнеться тепер систематична і совісна робота.

Зі спортивного життя.

Красіві змагання у важкій атлетиці та боксі.

Український Спортивний Союз у Львові улаштує в днях 20. і 21. квітня ц. р. красіві змагання у важкій атлетиці та боксі. До участі в цих змаганнях УСС. запрошує всі спортивно-руханкові організації краю, як також усіх окремих важко-атлетичних аматорів та аматорів боксу.

Зголошення змагунів приймає УСС. до дня 15. квітня ц. р. Пізніші зголошення будуть неважні.

Важення учасників і поділ на ваги відбудуться дня 20. квітня в годині 9-й перед полуднем.

Подорож і прожиток змагунам мають оплатити товариства або самі учасники. Нічліг придбає УСС.

Аматорів, що не є членами ніякого з наших спортивно-руханкових товариств, прохаємо зголосити своє участництво через одну з місцевих спортивно-руханкових організацій (клуби УСС., Сокол, Луг) або, коли такої в місці нема, просто до УСС. Адреса: Український Спортивний Союз на руки д-ра Б. Гнатевича, Львів, Зіморівича 20.

Спортова Рада УСС.

ОГОЛОШЕННЯ

Громадяни! Приготовляємося до відповідного відвідування 60-літнього ювілею „Прогресу“ та причинимо всі гідним нас ювілейним подарунком до створення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Матері.

Театри.

Великий Миський Театр:

Вікторок 16-го, г. 7-30 веч. „Царевич“, оперетка Легара (премієра).

Середа 17-го, г. 3-30 поп. „Поворот тата“ для молоді.

Середа 17-го, г. 7-30 веч. „Царевич“, оперетка Легара.

Четвер 18. п'ятниця 29. і субота 30. березня театр закляканий.

Кіна.

„Аполло“ „Безгрішність“ Лявря Ля Пянте.

„Лев“ „У крутії Парижа“ з Ляврі Гаговер.

„Оазис“ „Останній приказ“.

„Палак“ „Подолена сканію“.

„Пам“ „Ужасні любові“.

„Прим" „на Звєзді" „Гогофта“.

„Фатмаган" „Сторожі чести“.

„Химера“ „Золотий магніт“.

Програма радіо.

Середа 27-го.

Льондон (325). 16-15 Легкий класичний концерт. 17-15 Органи. 21-00 Опера „Данку“.

Париж (1713). 12-30 Камерний концерт.

13-15 Концерт. 18-15 Пате.

Берлін (375). 16-30 Концерт оркестри.

20-30 Камерний концерт.

Міліно (5012). 12-30 Квартет. 20-30 Легка музика.

Ліпціг (3619). 21-00—1-00 Нічна музика.

Штутгарт (3212). 20-15 Вечір Моцарта.

Гамбург (3916). 20-00 Данська музика.

Рим (3138). 17-30 Вокально-музичний концерт.

Відень (3199). 19-00 Ораторія Генделя.

Будапешт (5513). 17-40 Циганська музика і малярські пісні 20-30 Вольфганг.

Москва (1442). Російська музика.

Харків (1477). 19-00 Робітничий концерт.

(1600) 20-00 Підвищення врожайності висадка.

Варшава (1393). 17-35 Оркестра. 19-30 Опера з Польки.

Четвер 28-го.

Льондон (325). 19-15 Фортепианний септет. 2-35 Концерт композитів.

Париж (1713). 1-35 Концерт „Локателі“.

13-15 Симфонічний концерт.

Берлін (375). 16-30 Концерт с'яніти артистів.

Мюнхен (5167). 16-30 Концерт Анни Грес-Станг. 19-00 Стара камерна музика.

Гамбург (391). 21-40 Стари німецькі мистці.

Ліпціг (3619). 16-30 Чеська музика.

Міліно (5012). 20-30 „Джюліано“ опера Зондони.

Відень (3199). 17-30 „Парсифаль“ з опери.

Москва (1442). 19-00 Симфонічна оркестра.

Харків (377). 18-00 Камерний концерт.

(1600) 19-30 Камерний концерт.

Спішіть з високим членським вкладом до Т-ва „Прогресу“. Нехай ні одного не буде між нами, який не став би в ювілейному році його членом.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Новий Український Театр д-р. П. Карбонича

Копіювати:

27. III. Маруся Богуславка.

28. III. Біл.

29. III. Казка Старого Манна.

30. III. Світлана Хаса.

31. III. Базар.

Теробовля:

1. IV. Базар.

Теріопіла:

2. IV. Базар.

3. IV. Дявляді.

Козова:

4. IV. Біл.

5. IV. Казка Старого Манна.

6. VI. Ніжест.

7. IV. Маруся Богуславка.

Бережани:

8. IV. Біл.

9. IV. Базар.

10. IV. Маруся Богуславка.

Головний Виділ Українського Технічного Товариства повідомляє отсим Товаришам, Членам Т-ва, що в середу дня 27. березня ц. р. о. год. 18-ти відбудуться в залі Т-ва візачі тож. Ім. Андрія Корнелі на тект: „Горішніска“ і користуватися. — З огляду на цю тему цього візачі, Виділ сподіється на найцікавіший ужиток Товаришам.

1602

Товариство Охорони Воєнних Могил

у Львові пригадує, що звичайні Загальні Збори Т-ва відбудуться в неділю дня 31. п. м. в залі „Української Бесіди“ (вул. Ругоського ч. 22) в 3. год. поп. Права голосування мають усі членські квитки, члени Головної Ради, толови Філії або їх заступники, члени контрольної комісії і відповідники звичайних членів, вибрані на Філіальних зборах. Присно в останні наші Філії прислати нам зголошення з діяльності, себто відповідний квестіонар.

1-3

Присилайте передплату!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ПЛАТИМО високі ціни за золото

брилянти і перли Домбровські-Розважескі, Львів, (Готель Жорж), вул. Академічна ч. 2. Опіна безплатно. 13 6 42-7

НОВІ НОТИ В. Безкоронавий: Під у садок, Дужи мої — мій гор, Політ у сніг, Садок вишневий — хор мій, і муж. Треба всюдя прихтеда — соло-спів. 1674 2-3

МУЗИЧНІ ВІСТІ приймають дописи.

Попишуйте в кольпортів. Ноти і каталоги висилат: Торбан, Львів, вул. Осолінських ч. 6. 1579 8-10

БЮЖЕТИ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВІДРОБИ продає на готівку і на рати від десятих літ у цілм краю авісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, бл. Маріївська ч. 3. Купують брилянти, золото, срібло плачу найвищі ціни. 3 143-7

УНЕВАЖНОСТЯ військову книжку, видачу через ПКЗ в Раді руській на ім. Стефан Молюко сям (Рим, ул. 1904 р. 1633 1-3

ПІСАРА, есентуально соліциатора, що бігав піше на машині, прийме адвокат Степан Мудрецький в Таустім. 1681 а) 1-5

РУТИНОВАНИЙ КОНЦІПЕНТ потривий в адвокатській канцелярії. Зголошення з поданням умови і референції до Адміністрації „Діла“ ма: „Адвокат на Поділу“. 1681 1-5

РАТУЙТЕ своє здоров'я і з весною починайте дієтичні води ми-неральні в фабриці „Злороза“ (вул. Здрок ч. 9, тел. 14-72). — Вони цілком продиктовані під директивною значною тематикою усього населення, перенесення і в успіхах всім. 1684 1-3

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст безуп. лєніні. серії і молука

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Перевіщення Рентгеном. 19-24

За інформаціями в справі лінування сірчаними і борновими купелами та питини мінеральних вод в львівському сезоні в ЧЕРЧ, наслідки звертатися до канцелярії Управи Купельного Заведення

„МІНЕРАЛЬНИЙ ЖИВЕЦЬ ЧЕРЧ“

Львів, вул. Косцюшка ч. 5.

1653 Ізмарад. 3-3

24 зол. СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ 24 зол.

з гіпсового срібла: 6 ложок, 6 вилок, 6 ложок і 6 вилок тільки у

Б. ГРИНБЕРГА, Львів, вул. Сикстуська ч. 4. Тел. 59-2

1444 2-3

В будуарі кожної елегантної жінки царює славна Французька водка

„В КАЗАУ“

1589 а) Жадайте скрізь! 2-4

КОЛІНСЬКА ЦИКОРІЯ і мішанка „КОЛІНКА“

„СТАР“

Фабрика домішок до кави

СУДОВА ВИШНЯ

спіанц.

Жадайте всюдя!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!

Ширіть наш часопис!